

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "זאת חקת התורה" חקת, תשפ"ה

"יומן הגבאי"

מיומנו של גבאי:

יום שני: בעל הקורא נעצר והצביע על אות בעייתית, הדיו "נמרח" והאות **ב'** סופית הפכה להיות ריבוע שחור. "אין בעיה אני מיד מתקן" - אמר אחד המתפללים. הוא ניגש עם כלי מתכת עדין במטרה לגרד את החלק הפנימי שהתמלא דיו. מיד עצרתי אותו כדי שלא יפסול את הספר, הסברתי לו שאסור לחקוק כדי שתיווצר צורת אות ("חק תוכות") שנאמר "וכתב" ולא 'יחקק' (שו"ע או"ח ל"ב י"ז). מסרתי את הספר למומחה לתיקון.

יום חמישי: בעל הקורא נעצר, והצביע על אות בעייתית, במקום האות **ר** נכתבה האות **ד**. ושוב רצה אחד לגרד, עצרתי אותו כי גם זה "כחק תוכות" (שו"ע הנ"ל), מסרתי את הספר למומחה לתיקון.

שבת בבוקר: בעל הקורא נעצר. ליבי החסיר פעימה, אם שוב תתגלה טעות – יש למסור את ספר התורה להגהה שכך נפסק בשו"ע (יו"ד סימן רע"ט ג') "ס"ת שנמצאו בו שלש טעויות, אסור לקרות בו עד שיגיהנו, כי הוא מוחזק במוטעה"¹. בעל הקורא הצביע על אות אחת ששעוה נפלה עליה. במקרה זה מותר לגרור את השעוה ואין זה "חק תוכות" (משנ"ב ל"ב ס"ק ס"א), אבל עכשיו שבת! אמנם כיון שהיה ניתן לראות את האות מאחורי השעוה, הקריאה נמשכה (ואם האות לא ניכרת – יש האומרים שאם שמו לב לכך באמצע הקריאה – יקרא בעל פה [אבל בין עולה לעולה יחליפו ספר] – ביאורו"ל ל"ב י"ז ד"ה "טפת")².

מנחה בשבת: בעל הקורא נעצר. בעל הקורא הראה רווח של "פרשה סתומה" שקיים בין

שני פסוקים (מירווח לכתבת תשע אותיות), וציין שזו טעות. והלכה היא שפרשה סתומה במקום פרשה פתוחה או ההיפך – לדעת השו"ע יגנו ולרמ"א יתקן, אבל עתה אין לקרוא בו (יו"ד ער"ה ס"ק א'). סמכתי על הב"ח (יו"ד ריש סי' ער"ה ועיין ש"ך ס"ק א', כה"ג הגה"ט ס"ק ב'), שאם יש רווח במקום שאין צריך לעשות רווח אין לפסול.

במוצאי שבת ניגש אלי פלוני שזה מכבר רצה לתרום ס"ת חדש לבית הכנסת, וסירבתי כיון שיש לנו די ספרים (עיין חות יאיר ס"ח שתורם מנורה צריך לקבל הסכמת הקהל) והציע שלאור מה שאירע בשבוע האחרון הוא יתרום ס"ת. שאלתי אותו "מהיכן אתה יודע והרי אתה מגיע לתפילה רק לשבת, וגם אז אתה נמצא בקריאת התורה 'בפרלמנט' בחוץ...". לבסוף הוא הודה שהוא זה שפסל את הספר, כדי שאקבל את תרומת הספר שלו מתוך מחשבה שאפסול את הספר כיון שיש בו שלש טעויות (ועיין ס"ח תרפ"ז וקו"ח לגבי אי קבלת ס"ת שמומר משלם עבורו). כמובן שסירבתי לקבל ממנו תרומה!

יום ראשון: ה'תורם' בא שוב. הוא הסביר שענין תרומת ספר התורה הוא 'בנפשו', כיון שהיו שנים שהוא היה "שודד" ועתה הוא כתב ספר תורה מכספי השוד ובכך רוצה לכפר על חטאיו. דחיתי אותו – גזל צריך להחזיר לבעלים ולא לכתוב ממנו ספר תורה! (ע"ע דברי חיים ח"ב ל"ג לגבי ס"ת שכתבה חמסנית, ועליו חשוקי חמד נדה מ:).

מי אמר שמשעמם להיות גבאי?

²² ויש לעיין האם מותר לקרוא בספר זה שעתה יש בו שלש טעויות (במציאות של שעוה המסתירה את האות). ואמנם אף אם הס"ת פסול, אם השעוה איננה מחמת הסופר סת"ם אלא נתוספה אח"כ תלוי בשאלה האם אחר שלש פגמים הספר לא והחזק או הסופר לא הוחזק.

¹ אמנם כתב בפת"ש ס"ק ז': "ועיין בס' בני יונה שכתב דאם נמצא טעות אחד והגיה וכן שני ושלישי והוגה בנתיים עד שלא היו ג' טעויות יחד א"צ להגיה כולה וכן נוהגין ועיין בספר אליהו רבא בא"ח ס"ס קמ"ג שלא כתב כן".